

ТЕОРИЈА ВЕРОВАТНОЋА

Други колоквијум - 3. фебруар 2016.

- а) Случајан вектор (U, V) је апсолутно-непрекидног типа, а са $\Psi(U)$ означено је условно мат. очекивање $E(V|U)$. Расписујући мат. очекивање $E(\Psi(U)g(U))$ показати да је оно једнако $E(Vg(U))$, где је g Борелова функција за коју оба мат. очекивања постоје (као коначни бројеви).

б) Тачка T бира се на случајан начин (тј. има равномерну расподелу) на дијагонали јединичног квадрата, која спаја тачке $(0, 0)$ и $(1, 1)$. Затим се исцртава круг са центром у тачки T , који додирује координатне осе. На крају се бира тачка $Z := (X, Y)$ унутар тог круга, при чему случајан вектор (X, Y) има равномерну расподелу. Одредити условно мат. очекивање случајне величине T при услову да је $Z = (0.5, 0.81)$.
- Нека је дат низ $(X_n)_{n \in \mathbb{N}}$ независних, једнако расподељених случајних величина са $\gamma(1, \beta)$ расподелом ($\beta > 0$) и нека је $(Y_n)_{n \in \mathbb{N}}$ низ случајних величина дефинисан са $Y_n = \left(\frac{X_n}{n^\alpha}\right)^{-1}$, где је $\alpha > 0$. Испитати све четири врсте конвергенција низа (Y_n) .
- а) Нека је $(Z_n)_{n \in \mathbb{N}}$ низ независних, једнако расподељених случајних величина са густином расподеле вероватноће h датом са $h(z) = |z| - 0.5$, $0.5 < |z| < 1.5$. Нека је са S_n означен парцијалан збир првих n чланова овог низа. Одредити $\lim_{n \rightarrow \infty} P\{S_n > \sqrt{n}\}$.

б) Нека је $(\xi_n)_{n \in \mathbb{N}}$ низ независних, једнако расподељених случајних величина са мат. очекивањем једнаким 0 и дисперзијом $0 < \sigma^2 < +\infty$. Испитати да ли за низ $(W_n)_{n \in \mathbb{N}}$ важи закон великих бројева ако је $W_n = \xi_n + \xi_{n+1}$, $n \in \mathbb{N}$.

ПОПРАВНИ ЗАДАТАК: Случајна величина X има Кошијеву расподелу са густином расподеле

$$g(x) = \frac{1}{\pi} \cdot \frac{1}{1+x^2}. \text{ Одредити функције и густине расподеле случајних величина } Y_1 \text{ и } Y_2 \text{ датих са:}$$
$$Y_1 = \frac{1}{X}, Y_2 = \frac{X^2}{1+X^2}.$$

ТЕОРИЈА ВЕРОВАТНОЋА

Други колоквијум - 3. фебруар 2016.

- а) Случајан вектор (U, V) је апсолутно-непрекидног типа, а са $\Psi(U)$ означено је условно мат. очекивање $E(V|U)$. Расписујући мат. очекивање $E(\Psi(U)g(U))$ показати да је оно једнако $E(Vg(U))$, где је g Борелова функција за коју оба мат. очекивања постоје (као коначни бројеви).

б) Тачка T бира се на случајан начин (тј. има равномерну расподелу) на дијагонали јединичног квадрата, која спаја тачке $(0, 0)$ и $(1, 1)$. Затим се исцртава круг са центром у тачки T , који додирује координатне осе. На крају се бира тачка $Z := (X, Y)$ унутар тог круга, при чему случајан вектор (X, Y) има равномерну расподелу. Одредити условно мат. очекивање случајне величине T при услову да је $Z = (0.5, 0.81)$.
- Нека је дат низ $(X_n)_{n \in \mathbb{N}}$ независних, једнако расподељених случајних величина са $\gamma(1, \beta)$ расподелом ($\beta > 0$) и нека је $(Y_n)_{n \in \mathbb{N}}$ низ случајних величина дефинисан са $Y_n = \left(\frac{X_n}{n^\alpha}\right)^{-1}$, где је $\alpha > 0$. Испитати све четири врсте конвергенција низа (Y_n) .
- а) Нека је $(Z_n)_{n \in \mathbb{N}}$ низ независних, једнако расподељених случајних величина са густином расподеле вероватноће h датом са $h(z) = |z| - 0.5$, $0.5 < |z| < 1.5$. Нека је са S_n означен парцијалан збир првих n чланова овог низа. Одредити $\lim_{n \rightarrow \infty} P\{S_n > \sqrt{n}\}$.

б) Нека је $(\xi_n)_{n \in \mathbb{N}}$ низ независних, једнако расподељених случајних величина са мат. очекивањем једнаким 0 и дисперзијом $0 < \sigma^2 < +\infty$. Испитати да ли за низ $(W_n)_{n \in \mathbb{N}}$ важи закон великих бројева ако је $W_n = \xi_n + \xi_{n+1}$, $n \in \mathbb{N}$.

ПОПРАВНИ ЗАДАТАК: Случајна величина X има Кошијеву расподелу са густином расподеле

$$g(x) = \frac{1}{\pi} \cdot \frac{1}{1+x^2}. \text{ Одредити функције и густине расподеле случајних величина } Y_1 \text{ и } Y_2 \text{ датих са:}$$
$$Y_1 = \frac{1}{X}, Y_2 = \frac{X^2}{1+X^2}.$$